FOLIA 359

Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis

Studia ad Didacticam Litterarum Polonarum et Linguae Polonae Pertinentia 13 (2022)
ISSN 2082-0909
DOI 10.24917/20820909.13.8

Huiling Zhang
ORCID 0000-0003-4997-0588
Uniwersytet Studiów Międzynarodowych w Zhejiang (Zhejiang International Studies University)

Analiza motywacji chińskich studentów studiujących w Delcie Rzeki Jangcy do uczenia się języków Europy Środkowo-Wschodniej

Wstęp[1]

Przed pandemią COVID-19, pod wpływem formatu współpracy Chińskiej Republiki Ludowej (dalej: ChRL) z państwami Europy Środkowo-Wschodniej[2] (dalej: EŚW) zaproponowanego przez chińską stronę, w ciągu tylko kilku lat powstało na uczelniach Chin wiele kierunków studiów poświęconych nauce języków i kultur narodów EŚW; przez ponad pół dekady w Państwie Środka takie studia umożliwiał jedynie stołeczny ośrodek uniwersytecki. Dla przykładu, według informacji opublikowanej na stronie Instytutu Polskiego Wydziału Kultury Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Pekinie do maja 2020 r. na terenie ChRL liczba uczelni umożliwiających naukę języka polskiego wynosiła 19[3]. Kolejny język EŚW, który cieszył się dużą popularnością wśród chińskich uniwersytetów, to czeski. Nie znalazłam oficjalnych danych o tym, ile szkół wyższych oferuje naukę języka czeskiego, jednak na podstawie badań przeprowadzonych przez jednostkę, gdzie pracuję, do kwietnia 2021 r. było ich przynajmniej 16. Oprócz samych kierunków filologicznych na uniwersytetach Państwa Środka powstało także wiele instytucji badawczych zajmujących się badaniami nad EŚW oraz jej stosunkami z Chinami. Uczelnie te znajdują się przede wszystkim we wschodniej, nadmorskiej części kraju, w tym oczywiście na nizinach w dolnym biegu Jangcy.

Delta Rzeki Jangcy (dalej: DRJ), zwana „złotym trójkątem" albo „krainą ryb i ryżu", to jeden z najbardziej rozwiniętych gospodarczo regionów nie tylko w Państwie

[1] Niniejsza praca została napisana w ramach Projektu Naukowego Boda Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych w Zhejiang (nr 2021JDYB5) oraz Projektu Naukowego Stowarzyszenia Filologii w Hangzhou (nr HWKT2022004).

[2] Współpracę między Chinami a krajami Europy Środkowo-Wschodniej (ang. China-CEEC Cooperation) jako platformę współpracy międzyregionalnej rozpoczęto 26 kwietnia 2012 r., gdy odbył się I Szczyt Chiny–Europa Środkowo-Wschodnia w Warszawie. Obecnie wśród państw Europy w tej formule uczestniczą: Albania, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Czarnogóra, Czechy, Estonia, Grecja, Łotwa, Polska, Północna Macedonia, Rumunia, Serbia, Słowacja, Słowenia i Węgry.

[3] Lista uczelni znajduje się na stronie: https://instytutpolski.pl/beijing/pl/nauka-polskiego-w-chinach/ (dostęp: 24.06.2022).

Środka, lecz także na całym świecie. Wedle *Planu zintegrowanego rozwoju regionu Delty Rzeki Jangcy* wydanego przez Radę Państwa ChRL pod koniec 2019 r. obszar ten zajął powierzchnię 358 tys. km^2, obejmując ponad 20 miast, w tym Szanghaj jako „gospodarczy prekursor międzynarodowej wymiany handlowej oraz głównej bazy dla zagranicznych inwestycji”[4]. Inną istotną część tego regionu stanowi prowincja Zhejiang, w której leżą: jedno z najpiękniejszych i najszybciej rozwijających się chińskich miast Hangzhou oraz miasto Ningbo, największy obok Szanghaju port przeładunkowy ChRL, gdzie tak naprawdę już od 2014 r. odbywa się corocznie tzw. CEEC Expo (Targi EŚW) jako jedyne krajowe wydarzenie tego rodzaju poświęcone współpracy Chin z państwami EŚW. Dynamiczny rozwój handlu zagranicznego niewątpliwie przyniósł coraz większe zapotrzebowanie na specjalistów od języków, kultur oraz spraw politycznych i społecznych krajów EŚW. W latach 2016–2019 zatem na trzech uczelniach w DRJ, a mianowicie Szanghajskim Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych (ang. Shanghai International Studies University, dalej: SISU), Uniwersytecie Studiów Międzynarodowych Zhejiang w Hangzhou (ang. Zhejiang International Studies University, dalej: ZISU) i Uniwersytecie Języków Obcych Zhejiang Yuexiu w Shaoxingu (ang. Zhejiang Yuexiu University, dalej: ZYU), założono kierunki nauki języków środkowo-wschodnio-europejskich. Szczegóły pokazuje tabela 1.

Tabela 1. Kierunki nauki języków EŚW uczelni w DRJ

Uczelnie	SISU	ZISU	ZYU
języki / rok pierwszego naboru studentów			
polski	2017	2019	2019
czeski	2018	2019	2018
ukraiński	2008	-	-
węgierski	2016	-	-
serbski	2019	-	-
rumuński	2022 (wrzesień)	-	-

Źródło: opracowanie własne[5].

Studia poświęcone nauce języków EŚW są jednak dla chińskojęzycznych uczących się wielkim wyzwaniem. Ze względu na ogromną odległość typologiczną i genetyczną między językami docelowymi a ojczystymi samo opanowanie języków obcych wymaga więcej wysiłków i wytrwałości. Na podstawie własnych obserwacji

[4] Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Konsulatu Generalnego w Szanghaju, *Próby integracji gospodarczej miast w Delcie Rzeki Jangcy*, 2015, https://www.trade.gov.pl/pl/aktualnosci/135772,proby-integracji-gospodarczej-miast-w-delcie-rzeki-jangcy.html# (dostęp: 24.06.2022).

[5] Wszystkie tabele zamieszczone w niniejszej pracy stanowią opracowanie własne, chyba że zaznaczono inaczej.

i doświadczeń wiem, iż wybuch pandemii, a następnie wojny w Ukrainie niezwykle poruszył większość studentów uczących się języków EŚW czy potencjalnych kandydatów na te studia. Co więcej, pozbawił ich dobrej perspektywy na przyszłość zawodową. Z wymienionych wyżej faktów można wywnioskować, że dzisiejsi uczący się są stawiani w okolicznościach mniej sprzyjających. Aby przełamać ich obawy oraz ułatwić im pokonywanie trudności i przeszkód spowodowanych przez współczesne sytuacje międzynarodowe na ścieżkach naukowych, niezwykle potrzebne i kluczowe staje się kształtowanie i wzmacnianie odpowiedniej motywacji jako istotnej siły napędowej ludzkich działań. Bez należytej motywacji nawet utalentowany człowiek nie osiągnąłby spodziewanego sukcesu. Dobrze zmotywowani studenci również zapewniają owocną pracę dydaktyczną, co jest bardzo ważne dla innego uczestnika procesu kształcenia, czyli nauczyciela.

Do tej pory w literaturze przedmiotu bardzo mało powstało opracowań poświęconych motywacji do uczenia się języków EŚW przez chińskojęzycznych studentów. Wśród artykułów napisanych w języku chińskim znalazłam tylko jeden tekst na temat kształcenia specjalistów języków mało popularnych na przykładzie tzw. klasy języka czeskiego[6] Uniwersytetu Zhejiang Wanli (ang. Zhejiang Wanli University), w którym analiza motywacji do uczenia się języka czeskiego stanowiła część analizy potrzeb uczestników tej klasy. W badaniach wymieniono tylko cztery motywy: plan na studia zagraniczne, sugestie rodziców, plan zawodowy oraz szansa spowodowana przez chińską gospodarczą inicjatywę „Pas i Szlak". Okazało się, że polityka wprowadzona przez władze chińskie najbardziej zachęciła przebadanych studentów do podjęcia nauki języka obcego[7]. Mimo że wraz z dynamicznym rozwojem polonistyki w Chinach polskojęzycznemu światu przybywa rozważań nad uczącymi się Chińczykami, nie ma jeszcze osobnego, dogłębnego badania w zakresie motywacji tejże grupy studentów. W latach 2019–2020 przeprowadzono badania nad motywacjami do wzięcia udziału w rocznym kursie języka i kultury polskiej w Krakowie przez studentów z trzech chińskich uczelni języków obcych, lecz analiza ta również była niewielkim fragmentem całej analizy potrzeb. Dla respondentów niniejszych badań do przewodnich zachęt należały: własna chęć polepszenia znajomości polszczyzny, obowiązek rocznego stażu naukowego za granicą oraz renoma kursu Uniwersytetu Jagiellońskiego[8]. Ze względu na dosyć skromną liczbę respondentów i skrótową metodologię badań wspomniane wyżej prace okazują się zdecydowanie niewystarczające, aby gruntownie pokazać motywacje uczenia się przez chińskich studentów języków EŚW. Próbując uzupełnić absolutny brak w obecnych badaniach

[6] We wspomnianym tekście przedstawiono, że klasa języka czeskiego powstała w ramach współpracy Uniwersytetu Zhejiang Wanli z Uniwersytetem Hradec Králové; od maja 2017 r. prowadzony jest nabór uczestników spośród studentów chińskiej uczelni. Do roku 2020 przyjęto już cztery roczniki studentów.

[7] L. Shen, *A Probe into the Cultivation Model of Less Commonly Taught Languages Talents Based on Needs Analysis: A Case Study on the Czech Class in Zhejiang Wanli University*, „Journal of Zhejiang Wanli University" 2021, vol. 34, no. 1, s. 89–90 (tekst opublikowany wraz z angielskim tytułem i streszczeniem).

[8] H. Zhang, *Analiza potrzeb chińskojęzycznych studentów rocznego kursu języka i kultury polskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie*, Kraków 2021, s. 22–24.

glottodydaktycznych, niniejszy tekst ma na celu ilościowe przedstawienie wyników badań ankietowych przeprowadzonych wśród chińskojęzycznych studentów kierunków studiów poświęconych nauce języków EŚW z uczelni DRJ. Postaram się na podstawie próby badawczej odpowiedzieć na pytanie: Jakie motywacje do nauki języków środkowo-wschodnio-europejskich mają studenci z Chin?

Kilka słów o motywacji

Ze względu na wieloaspektowość tej kwestii nie da się wyczerpać zagadnienia motywacji w pojedynczym rozdziale tekstu. Według słynnych amerykańskich psychologów motywacja to uogólniający termin, który obejmuje wszystkie procesy pobudzające, ukierunkowujące i utrzymujące aktywności fizyczne i psychiczne człowieka. Słowo to pochodzi od łacińskiego wyrazu *movere*, tłumaczonego jako „poruszać”[9]. W etologii oznacza to gotowość do działania lub źródło działania albo „tło” percepcji. Termin „motywacja” stosuje się także zamiennie z „popędem”[10]. Analiza tego pojęcia w leksykonach różnych języków pozwoliłaby na zrozumienie motywacji w nieco inny i ciekawy sposób. Tabela 2 przedstawia definicje tego słowa w słownikach języków chińskiego, polskiego i angielskiego. Doktor Zbigniew Chodkowski w swojej pracy wymienił kilka głównych teorii motywacji[11], w tym słynną teorię psychodynamiczną Freuda i humanistyczną teorię Maslowa, które mogą być pomocne w odtworzeniu dokładniejszego obrazu tego pojęcia.

Tabela 2. Definicje słowa „motywacja” w słownikach różnych języków[12]

Słownik		Definicja
现代汉语词典 (Słownik współczesnego języka chińskiego)	动机	推动人从事某种活动的念头 (*myśl, która skłania człowieka do zajmowania się daną działalnością*)
Wielki słownik języka polskiego	Motywacja	(1) chęć działania; (2) powód czyjegoś postępowania
Longman Dictionary of Contemporary English (Słownik współczesnego języka angielskiego Longman)	Motivation	(1) eagerness and willingness to do something without needing to be told or forced to do it (*pragnienie i chęć do robienia czegoś bez konieczności przypomnienia czy zmuszenia*); (2) the reason why you want to do something (*powód, dla którego chcesz coś zrobić*)

We współczesnej glottodydaktyce spotyka się podział na dwa rodzaje motywacji – motywację wewnętrzną i motywację zewnętrzną. Człowiek, który ma wewnętrzną motywację do nauki, uczy się z przyjemnością i zainteresowaniem, dla samego uczenia się. Niepotrzebna mu żadna nagroda za jego zaangażowanie. Ci,

[9] P.G. Zimbardo, R.J. Gerrig, *Psychology and Life* (edycja 17, reprodukcja w kontynentalnych Chinach), Pekin 2005, s. 362.

[10] https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/motywacja.html (dostęp: 25.06.2022).

[11] Z. Chodkowski, *Motywacja a proces uczenia się*, „Kultura – Przemiany – Edukacja” 2019, t. 7, s. 144–146.

[12] Tłumaczenie w języku polskim zostało dokonane przez autorkę niniejszego tekstu.

którzy uczą się po to, aby otrzymać coś wartościowego, np. dobrą ocenę, nagrodę czy awans w pracy, lub uniknąć kary bądź innych negatywnych konsekwencji, są motywowani zewnętrznie. Oddziaływania motywów zewnętrznych są zazwyczaj krótkotrwałe i mogą spadać wraz z zaspokojeniem praktycznych potrzeb. Na tle prowadzonych badań można stwierdzić, że uczniowie z wysokim poziomem motywacji wewnętrznej mają większe szanse, by odnieść sukcesy w nauce. Należy jednak wziąć pod uwagę, że „ludzie z reguły kierują się wieloma motywami jednocześnie, przy czym ich hierarchia ważności jest labilna i nie zawsze w pełni uświadomiona”[13]. W związku z tym warto zapoznać się z motywacjami uczących się występującymi nie tylko w danym momencie, lecz także w dłuższej perspektywie.

Organizacja badań własnych

Przed wykonaniem właściwego badania przeprowadziłam wśród studentów Katedry Języków Czeskiego i Polskiego ZISU badanie pilotażowe przy użyciu pierwszej wersji ankiety. Po poprawie kwestionariusza w połowie czerwca 2022 r. zrealizowałam niniejszą próbę badawczą, do której zaprosiłam studentów języków EŚW z SISU, ZISU i ZYU. Respondenci zostali poproszeni o wypełnienie ankiety internetowej. Pomocy organizacyjnej udzielili mi nauczycielki oraz asystenci-studenci przedmiotów uczelnianych. Niestety nie udało mi się w trakcie badania nawiązać kontaktów ze studentami uczącymi się języka serbskiego w Szanghaju. Zebrałam w sumie 130 prawidłowo wypełnionych kwestionariuszy.

Anonimowa ankieta, wzorowana na kwestionariuszu wykorzystanym w badaniu motywacji do nauki języka japońskiego studentów (z Chin) kierunków innych niż japonistyka z roku 2005[14], obejmowała przeważnie pytania zamknięte. Przy pytaniach dotyczących wyboru motywów skłaniających respondentów do podjęcia nauki języka obcego zastosowałam pięciostopniową skalę Likerta od opcji A – „zdecydowanie się zgadzam” do E – „zdecydowanie się nie zgadzam”. Każdej z tych opcji nadano punkty: od A – 5 punktów do E – 1 punkt, a więc motyw, który uzyskał najwyższą średnią ocen, był najsilniejszy wśród badanych studentów. Aby zapoznać się z ewentualną zmianą motywacji w czasie studiów, w ankiecie dodałam dla respondentów, którzy potwierdzili przemianę motywów, dwa otwarte pytania o to, jak wyglądała zmiana i jaka była jej przyczyna. W załączniku znajduje się kwestionariusz przetłumaczony na język polski dla czytelników z Polski, natomiast badanie zostało przeprowadzone w języku chińskim.

Wyniki badań

Wśród 130 respondentów zebranych ankiet było: 17 z SISU, 38 z ZISU oraz 75 z ZYU. W zasadniczym badaniu uczestniczyli studenci I, II, III i IV roku[15] studiów licencjac-

[13] Z. Chodkowski, *Motywacja…*, s. 147.

[14] 王婉莹 (W. Wang), 大学非专业学生日语学习动机类型与动机强度的定量研究 (*Analiza ilościowa rodzajów i intensywności motywacji do nauki języka japońskiego studentów kierunków innych niż japonistyka*), „日语学习与研究” („Nauka i studia języka japońskiego”) 2005, nr 3, s. 42, 46 (tłum. tytułów własne).

[15] W Chinach studia licencjackie trwają cztery lata.

kich poświęconych nauce języków polskiego, czeskiego, ukraińskiego i węgierskiego. Najwięcej ankietowanych pochodziło z I (35%) i III (36%) roku, którzy uczyli się języków polskiego (52%) i czeskiego (44%). Szczegóły są przedstawione w tabeli 3.

Tabela 3. Rok studiów i kierunki wskazane przez respondentów

Kierunki / Rok studiów	Pol.	Czes.	Ukr.	Węg.
I rok	34	11	0	0
II rok	0	17	0	0
III rok	34	10	0	3
IV rok	0	19	2	0

Tylko jeden z ponad stu respondentów w kwestionariuszu przyznał, że zaczął się uczyć języka docelowego wcześniej. Był on studentem polonistyki I roku ZISU. Na podstawie wideo[16], w którym opowiadał o swojej pasji do języka i kultury polskiej, można się dowiedzieć, że zainteresował się Polską dzięki lekturze chińskiego przekładu *Potopu*. W ankiecie zaznaczył „zdecydowanie się zgadzam" przy czterech motywach, więc uczył się polszczyzny przede wszystkim dlatego, że lubił ten język, interesował się kulturą polską, chciał wykorzystać poznany język do nawiązania przyjaźni oraz do sprawniejszej komunikacji z Polakami i nareszcie wyjechać nad Wisłę na studia. Chciał także poprzez naukę polskiego poszerzyć swoje horyzonty i nauczyć się nowych rzeczy (odpowiedź „zgadzam się"). Dzięki temu, że jest to właściwie mój student, udało mi się poznać inne jego motywy do nauki polszczyzny, które według niego były również bardzo ważne. Chciał nauczyć się zaśpiewać polskojęzyczną piosenkę *Dwa serduszka* Joanny Kulig i zapoznać się z oryginalnymi nazwami historycznych miejsc ziem polskich, które napotkał podczas lektury historii Europy. Jako jego nauczycielka mogę śmiało stwierdzić, że student jest naprawdę utalentowany i uczy się polszczyzny o wiele szybciej i lepiej niż jego rówieśnicy.

Czy osoba z tak wielkim zamiłowaniem do kultury polskiej cały czas podtrzymywała te same motywy do nauki? Nie. W ankiecie student zgłosił pewne zmiany w kwestii swoich motywacji. Stwierdził, że przestał myśleć o studiach polonistycznych wyższego stopnia, mimo że wcześniej miał taki plan, poza tym będzie posługiwać się językiem polskim raczej tylko w komunikacji z Polakami. Wymienił następnie trzy przyczyny zmiany. Po pierwsze, dzięki kontaktom online z polskimi znajomymi bardziej chciał posługiwać się poznawanym językiem w codziennej korespondencji. Po drugie, uważał, że język polski to dosyć trudny język, a sama jego znajomość nie jest wystarczająca w szukaniu pracy. Po trzecie, przekonał się, że bardziej interesuje się inną dyscypliną naukową – historią.

Pozostali ankietowani studenci podjęli naukę języków EŚW dopiero na studiach, dlatego zostali poproszeni o zaznaczenie motywów przy wyborze kierunku studiów. Na podstawie tabeli 4 można wywnioskować, że ogólnie respondenci uczyli się

[16] Polsko- i angielskojęzyczne wideo zostało opublikowane w chińskich mediach społecznościowych Sina Weibo pod linkiem: https://weibo.com/tv/show/1034:4713385292660850?from=old_pc_videoshow (dostęp: 24.06.2022).

wybranych przez siebie języków obcych dobrowolnie, gdyż posiadali przede wszystkim motywacje wewnętrzne. Wśród pierwszych sześciu motywów, które zostały ocenione wyżej niż średnia ogólna (3.24 pkt), przeważały bodźce wewnętrzne (chęć poszerzenia horyzontów i poznania nowych rzeczy, chęć poznania nowego języka, zainteresowanie kulturą oraz chęć nawiązania przyjaźni z cudzoziemcami). Wydaje się jednak, że generalnie badani studenci nie planowali pracować w docelowym kraju. Nie wzięli pod uwagę stosunków dyplomatycznych między swoją ojczyzną a państwami EŚW ani nie wykazali wielkiego zainteresowania obcą mową.

Tabela 4. Motywy przy wyborze kierunku studiów

Motyw	Średnia ocen
(10) Chcę poszerzyć swoje horyzonty, nauczyć się nowych rzeczy	**3.77**
(1) Wysoka szansa na zostanie przyjętym(tą) przez uczelnię	**3.52**
(9) Po prostu chcę poznać nowy język	**3.44**
(2) Przyda się przy podróży do tego kraju	**3.36**
(4) Interesuję się kulturą tego kraju (literaturą, muzyką, potrawami itd.)	**3.33**
(5) Chcę wykorzystać poznany język do nawiązania przyjaźni i do sprawniejszej komunikacji z ludźmi z tego kraju	**3.3**
(6) Chcę wyjechać tam na studia	**3.22**
(12) Chcę pracować w dyplomacji	**3.12**
(13) Chcę uczyć obcokrajowców chińskiego	**3.07**
(3) Lubię ten język	**3.05**
(8) Uważam, że ten język przyda mi się w pracy	**3.02**
(11) Uważam, że Chiny mają dobre relacje z tym krajem, nauka języka na pewno przyda się przy szukaniu pracy	**2.99**
(7) Chcę wyjechać tam za pracą	**2.92**

Warto w tym miejscu dodać, że na kierunkach nauki języków EŚW na chińskich uczelniach znajduje się niemała grupa studentów, którzy zostali skierowani na obecny kierunek przez uniwersytety, które mogą mieć takie prawo za zgodą kandydatów. W tym przypadku to już nie studenci wybrali kierunek studiów, lecz kierunek studiów – studentów. Zgodzili się oni na to tylko po to, aby dostać się na wymarzoną szkołę wyższą.

Spośród 129 respondentów prawie połowa, czyli 55 osób, zadeklarowała zmianę swoich motywacji do nauki języka, w tym 8 ankietowanych zaznaczyło „poważną zmianę", a 47 „pewne zmiany"[17]. Większość z nich wykazała coraz większe zainteresowanie uczonym językiem i kulturą. Szansa na pracę także coraz bardziej skłaniała respondentów do nauki języka. Niektórzy zaczęli planować podróż lub studia za granicą. Część w trakcie studiów zdała sobie sprawę, że można osiągnąć samorealizację poprzez uczenie się języka obcego. Należy uwzględnić także grupę liczącą 11 osób, których motywacja się zmniejszyła, gdyż w odpowiedziach wyraziły one dosyć pejoratywne opinie wobec swoich studiów i przyszłości. Jedne z nich

[17] Nie wliczono tu trzech osób, które w ankiecie najpierw wybrały opcję „pewne zmiany", zaś w kolejnym pytaniu otwartym napisały, że tak naprawdę nie było zmiany.

coraz mniej interesowały się poznawanym językiem, a drugie miały coraz bardziej negatywną perspektywę zawodową. Część ankietowanych po prostu napisała, że już straciła motywację.

Analizując czynniki powodujące zmianę motywacji, które respondenci wymienili w swoich odpowiedziach, można dostrzec znaczący wpływ nauczycieli, w tym także tych z zagranicy, i kolegów, którzy w przypadku niniejszego badania zachęcili niektórych studentów do dalszej nauki języka. Perspektywa pracy stanowiła kolejną istotną przyczynę przemiany motywów. Inne czynniki dotyczyły zainteresowania językiem i kulturą, potrzeby nawiązania kontaktów z obcokrajowcami oraz środowiska uczenia się.

Podsumowanie

Motywacja odgrywa w procesie kształcenia znaczącą, a czasami nawet decydującą rolę, zwłaszcza w nauce języka, która wymaga od uczących się więcej determinacji i starań. Motywy aktywności ludzkiej są niejednolite, poza tym mogą się zmienić z upływem czasu. Zapoznanie się z motywami skłaniającymi studentów do nauki, wzbudzenie motywacji i podtrzymanie jej na należytym poziomie powinno stanowić niezbędny element pracy nauczyciela. Niniejsza analiza wyników badań, które zostały zrealizowane wśród chińskich studentów uczących się języków EŚW w DRJ, prowadzi do następujących wniosków:

(1) Motywacje zbadanych studentów były przede wszystkim wewnętrzne, co pokazało otwartość i ciekawość młodych respondentów wobec innego kręgu kulturowego, a jednocześnie w pewnym stopniu zapewniło potencjalny sukces, jaki większość ankietowanych mogłaby osiągnąć albo już osiągnęła. Nie mieli oni jednak na uwadze możliwości pracy za granicą ani relacji międzynarodowych. Należałoby wprowadzić na zajęciach dla tych osób więcej wiadomości kulturoznawczych, które mogą zaspokoić ich wewnętrzną potrzebę poznawczą. Warto zwrócić ich uwagę na ewentualny rozwój zawodowy w kraju, gdzie używa się docelowego języka, i na aktualne stosunki międzynarodowe, które mogą stanowić ważną wiedzę dla osoby wielojęzycznej.

(2) Nie można zlekceważyć czynników związanych z otoczeniem człowieka, jak np. nauczającego i rówieśników, kolegów, którzy mogą zmodyfikować mapę motywów jednostki i w skuteczny sposób stymulować zasoby uczących się.

(3) Niestety część respondentów w trakcie studiów straciła motywację do uczenia się języka. Coraz bardziej brakowało im zainteresowania poznawanym językiem i kulturą czy pozytywnej perspektywy własnej przyszłości zawodowej. Przy takich studentach wymaga się więcej dbałości i pracy.

Na koniec należałoby podkreślić, że niniejsza próba badawcza nie daje pełnego obrazu złożonego pojęcia motywacji, natomiast pozwala wstępnie poznać subiektywne opinie przebadanych studentów o motywach, jakie skłoniły ich do przygody z językami EŚW, które są typologicznie i genetycznie tak odległe od ich języka ojczystego.

Bibliografia

Źródła chińskie

Rada Państwa Chińskiej Republiki Ludowej, *Plan zintegrowanego rozwoju regionu Delty Rzeki Jangcy (*中共中央 国务院印发《长江三角洲区域一体化发展规划纲要》*)*, 2019, http://www.gov.cn/zhengce/2019-12/01/content_5457442.htm?_zbs_baidu_bk (dostęp: 24.06.2022).

Shen L., *A Probe into the Cultivation Model of Less Commonly Taught Languages Talents Based on Needs Analysis: A Case Study on the Czech Class in Zhejiang Wanli University*, „Journal of Zhejiang Wanli University" 2021, vol. 34, no. 1, s. 89–94.

现代汉语词典 (*Słownik współczesnego języka chińskiego*, edycja 7, wersja elektroniczna), Pekin 2016.

王婉莹 (Wang W.), 大学非专业学生日语学习动机类型与动机强度的定量研究 *(Analiza ilościowa rodzajów i intensywności motywacji do nauki języka japońskiego studentów kierunków innych niż japonistyka)*, „日语学习与研究" („Nauka i studia języka japońskiego") 2005, nr 3, s. 38–42, 46.

Źródła polskie

Chodkowski Z., *Motywacja a proces uczenia się*, „Kultura – Przemiany – Edukacja" 2019, t. 7, s. 137–148.

Encyklopedia PWN (wersja elektroniczna), https://encyklopedia.pwn.pl/szukaj/motywacja.html (dostęp: 25.06. 2022).

Instytut Polski Wydziału Kultury Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Pekinie, *Nauka polskiego w Chinach*, https://instytutpolski.pl/beijing/pl/nauka-polskiego-w-chinach/ (dostęp: 1.06.2020).

Współczesny słownik języka polskiego (wersja elektroniczna), https://wsjp.pl/ (dostęp: 24.06.2022).

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Konsulatu Generalnego w Szanghaju, *Próby integracji gospodarczej miast w Delcie Rzeki Jangcy*, 2015, https://www.trade.gov.pl/pl/aktualnosci/135772,proby-integracji-gospodarczej-miast-w-delcie-rzeki-jangcy.html# (dostęp: 24.06.2022).

Zhang H., *Analiza potrzeb chińskojęzycznych studentów rocznego kursu języka i kultury polskiej na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie*, Kraków 2021.

Źródła angielskie

Zimbardo P.G., Gerrig R.J., *Psychology and Life* (edycja 17, reprodukcja w kontynentalnych Chinach), Pekin 2005.

Longman Dictionary of Contemporary English (wersja elektroniczna), London 2008, https://www.ldoceonline.com/ (dostęp: 24.06.2022).

Załącznik

Ankieta badająca motywacje do nauki języków Europy Środkowo-Wschodniej

1. Twój uniwersytet:
   (1) Szanghajski Uniwersytet Studiów Międzynarodowych
   (2) Uniwersytet Studiów Międzynarodowych Zhejiang w Hangzhou
   (3) Uniwersytet Języków Obcych Zhejiang Yuexiu w Shaoxingu
2. Rok studiów:
   (1) Pierwszy
   (2) Drugi
   (3) Trzeci
   (4) Czwarty
3. Kierunek
   (1) Język polski
   (2) Język czeski
   (3) Język ukraiński
   (4) Język węgierski
   (5) Język serbski
4. Czy uczyłeś(aś) się tego języka przed rozpoczęciem kierunku?
   (1) Tak
   (2) Nie
5. (*dla tych, którzy wybrali w powyższym pytaniu Tak*) Twoje motywacje przy wyborze języka:
   A – Zdecydowanie się zgadzam
   B – Zgadzam się
   C – Trudno powiedzieć
   D – Nie zgadzam się
   E – Zdecydowanie się nie zgadzam
   (1) Przyda się przy podróży do tego kraju
   (2) Lubię ten język
   (3) Interesuję się kulturą tego kraju (literaturą, muzyką, potrawami itd.)
   (4) Chcę wykorzystać poznany język do nawiązania przyjaźni i do sprawniejszej komunikacji z ludźmi z tego kraju
   (5) Chcę wyjechać tam na studia
   (6) Chcę wyjechać tam za pracą
   (7) Uważam, że ten język przyda mi się w szukaniu pracy
   (8) Po prostu chcę poznać nowy język
   (9) Chcę poszerzyć swoje horyzonty, nauczyć się nowych rzeczy
   (10) Uważam, że Chiny mają dobre relacje z tym krajem, nauka języka na pewno przyda się przy szukaniu pracy
   (11) Chcę pracować w dyplomacji
   (12) Chcę uczyć obcokrajowców chińskiego

6. (*dla tych, którzy wybrali w pytaniu nr 4 Nie*) Twoje motywacje przy wyborze kierunku studiów:
   A – Zdecydowanie się zgadzam
   B – Zgadzam się
   C – Trudno powiedzieć
   D – Nie zgadzam się
   E – Zdecydowanie się nie zgadzam
   (1) Wysoka szansa na zostanie przyjętym(tą) przez uczelnię
   (2) Przyda się przy podróży do tego kraju
   (3) Lubię ten język
   (4) Interesuję się kulturą tego kraju (literaturą, muzyką, potrawami itd.)
   (5) Chcę wykorzystać poznany język do nawiązania przyjaźni i do sprawniejszej komunikacji z ludźmi z tego kraju
   (6) Chcę wyjechać tam na studia
   (7) Chcę wyjechać tam za pracą
   (8) Uważam, że ten język przyda mi się w pracy
   (9) Po prostu chcę poznać nowy język
   (10) Chcę poszerzyć swoje horyzonty, nauczyć się nowych rzeczy
   (11) Uważam, że Chiny mają dobre relacje z tym krajem, nauka języka na pewno przyda się przy szukaniu pracy
   (12) Chcę pracować w dyplomacji
   (13) Chcę uczyć obcokrajowców chińskiego
7. Czy Twoja motywacja zmieniła się po rozpoczęciu studiów?
   (1) Poważna zmiana
   (2) Pewne zmiany
   (3) Bez zmian
8. (*dla tych, którzy wybrali w powyższym pytaniu opcje (1) lub (2)*) Jak wyglądała taka zmiana?
9. Co spowodowało tę zmianę?

Analysis of the Learning Motivations of Chinese Students of Central and Eastern European Languages Studying in the Yangtze River Delta

Abstract

This paper aims to analyse the language learning motivations of Chinese students majoring in Central and Eastern European languages at universities in the Yangtze River Delta. Thanks to the cooperation of the People's Republic of China with the countries of this part of Europe, this group of learners is increasing, while the Yangtze River Delta was an important place for the implementation of the Chinese initiative, therefore, getting acquainted with the motivations of students learning Central and Eastern European languages may be important for the education of future participants of global exchange. This research used a survey strategy. It turned out that the respondents had mainly internal motivations. External factors, such as the teacher, can have a positive influence on the development of motives. What is needed is a concern for those who have become less motivated during their studies.

Keywords: motivation, Chinese students, Central and Eastern European languages, the Yangtze River Delta

Huiling Zhang – absolwentka polonistyki Kantońskiego Uniwersytetu Spraw Międzynarodowych (Guangdong University of Foreign Studies). Na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie ukończyła studia drugiego stopnia na kierunku nauczanie języka polskiego jako obcego i drugiego. Obecnie lektorka języka i kultury polskiej Uniwersytetu Studiów Międzynarodowych w Zhejiang (Zhejiang International Studies University) oraz tłumaczka chińsko-polska.